

ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА

УДК 329(1-21):364-43-021.311

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.13715859>

Територіальна громада та ролі фахівця із соціальної роботи, особливості соціальної підтримки в громаді

Мільчевська Ганна Сергіївна

кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри дошкільної освіти і соціальної роботи, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, 69000, м. Запоріжжя, вул. Наукового Містечка, 59, Україна ORCID <https://orcid.org/0000-0002-1222-228X>

Батарейна Ірина Олександрівна

старший викладач кафедри дошкільної освіти і соціальної роботи, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, 69000, м. Запоріжжя, вул. Наукового Містечка, 59, Україна ORCID <https://orcid.org/0000-0003-0456-9838>

Прийнято: 13.08.2024 | Опубліковано: 29.08.2024

Анотація. В сучасному світі соціальні працівники відіграють значну роль в забезпеченні благополуччя та розвитку суспільства. Вони працюють з людьми, сім'ями та громадами, допомагаючи їм вирішувати соціальні проблеми та покращувати своє життя. У контексті територіальної громади соціальні працівники можуть допомогти з різними аспектами, такими як освіта, охорона здоров'я, економічний розвиток та соціальна інтеграція.

Територіальні громади можуть бути важливим інструментом для забезпечення соціальної підтримки та розвитку місцевої економіки. Таким чином, тема територіальної громади та ролі фахівця із соціальної роботи, особливостей соціальної підтримки в громаді є актуальною та важливою, оскільки соціальні працівники можуть зробити значний внесок у розвиток громади. **Мета дослідження** - проаналізувати літературу, теоретично обґрунтувати, розкрити питання та виділити основні ролі фахівця з соціальної роботи та особливості підтримки в територіальній громаді. Для досягнення мети та розв'язання поставлених завдань використали **теоретичні методи**: аналіз літературних джерел, синтез, узагальнення та систематизація. **Результати дослідження** свідчать про те, що виникнення територіальних громад покращує надання соціальної допомоги, а підготовка спеціалістів соціальної сфери потребує уточнення ролей фахівця та виділення особливостей соціальної підтримки в громаді. **У висновках** підсумовано, що сфера роботи соціальних працівників постійно розширюється. Ефективна робота закладів соціального спрямування неможлива без висококваліфікованих працівників, які досконало володіють усіма необхідними професійними навичками та вміннями. У роботі зі спеціалістом соціальної сфери територіальна громада має можливість отримати допомогу у розвитку соціальних навичок, покращенні комунікації та забезпеченні підтримки для різних верств населення.

Ключові слова: громада, фахівець соціальної роботи, мінливі потреби суспільства, вразливі верстви населення, соціальний захист.

Territorial community and the roles of a social work specialist, features of social support in the community

Milchevska Hanna

Candidate of Pedagogical Sciences Senior Lecturer the department of preschool education and social work Bogdan Khmelnsky Melitopol State Pedagogical University, 69000, Zaporizhzhia, St. Scientific Town, 59, Ukraine, ORCID <https://orcid.org/0000-0002-1222-228X>

Batareina Iryna

Senior Lecturer the department of preschool education and social work Bogdan Khmelnsky Melitopol State Pedagogical University, 69000, Zaporizhzhia, St. Scientific Town, 59, Ukraine, ORCID <https://orcid.org/0000-0003-0456-9838>

Abstract. In the modern world, social workers play a significant role in ensuring the well-being and development of society. They work with individuals, families and communities to help them solve social problems and improve their lives. In the context of the territorial community, social workers can help with various aspects such as education, health care, economic development and social integration. Territorial communities can be an important tool for ensuring social support and development of the local economy. So, the topic of the territorial community and the role of a specialist in social work, features of social support in the community is relevant and important, as social workers can make a significant contribution to the development and well-being of the community. The purpose of the research is to analyze the literature, theoretically substantiate, reveal the issues and highlight the main roles of the social work specialist and the features of support in the territorial community. To achieve the goal and solve the tasks, theoretical **methods** were used: analysis of literary sources, synthesis, generalization and systematization. **The results** of the study indicate that the emergence of territorial communities improves the provision of social assistance, and the training of

specialists in the social sphere requires clarification of the roles of the specialist and highlighting the features of social support in the community. **The conclusions** summarize that the scope of work of social workers is constantly expanding. Effective work of social institutions is impossible without highly qualified employees who perfectly possess all the necessary professional skills and abilities. Working with a social work specialist, the local community has the opportunity to get help in developing social skills, improving communication and providing support for different segments of the population.

Keywords: community, social work specialist, changing needs of society, vulnerable sections of the population, social protection.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. В Україні робиться чимало в напрямі реформування системи соціального захисту населення та створення ієрархічно вибудованої системи надання якісних соціальних послуг із можливістю їх отримання на рівні територіальних громад. На нашу думку, найбільшою проблемою сьогодення є створення та підтримка ефективної моделі надання соціальних послуг на місцевому рівні та кваліфіковані фахівці, які надають якісні соціальні послуги. Вирішення цієї проблеми можливе за рахунок перебудови системи надання соціальних послуг та підготовки майбутніх соціальних працівників у закладах вищої освіти через впровадження профільності в освітні програми підготовки з орієнтацією на роботу в територіальних громадах (ОТГ) або перекваліфікація працівників обласних та районних Центрив соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та Територіальних центрив соціального обслуговування для надання соціальних послуг у територіальній громаді. Територіальна громада - це сукупність людей, які мешкають на певній території та мають спільні інтереси та цілі. У

сучасному світі територіальні громади можуть бути різними за розміром та складом, від невеликих селищ до великих міст та держав. Фахівець із соціальної роботи працює з людьми та сприяє їхньому розвитку у соціальних та родинних відносинах. Він допомагає індивідам зрозуміти та впоратися із соціальними викликами, навчає комунікаційних навичок, розвиває соціальні навички, а також підтримує здоров'я та добробут людей у різних видах життя.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сьогодні відбувається перебудова професійної діяльності та професійної підготовки майбутніх соціальних працівників, побудова нової парадигми соціальної роботи як сфери надання соціальних послуг компетентними фахівцями. У наукових працях С. Архипової, О. Карпенко, І. Козубовської, І. Мельничук, Н. Микитенко, В. Поліщук висвітлено проблеми професійної підготовки майбутніх соціальних працівників. Аналіз літературних джерел і результатів наукових досліджень з теорії і практики соціальної роботи показує, що у численних і вагомих за теоретичними й прикладними надбаннями цієї науки залишається поза увагою проблема комплексного дослідження соціальної роботи в територіальній громаді. Робота в громаді як складова діяльності соціального працівника описана в працях О. Безпалько, І. Зверєвої [13], А. Капської, Т. Семигіної [7], В. Сідорова.

За Г. Слезанською, «територіальна громада» - первинна ланка місцевого самоврядування, об'єднання людей, які постійно мешкають на певній, географічно визначеній території та характеризуються налагодженістю різнопланових зв'язків, спільністю інтересів, орієнтованістю на кожного учасника, активною участю у розвитку, покращенні громади. На її думку, соціальна робота в громаді є рівнем соціальної роботи, на якому здійснюється інтервенційна діяльність соціального працівника з метою вирішення

соціальних проблем, задоволення потреб, розвитку самої громади та її членів [10].

Соціальні послуги в громадах являються підтримкою реформи соціальної політики в Україні, яка отримує підтримку від країн Європи. Опрацьовуються плани щодо вирішення соціальних проблем та планів послуг соціальної допомоги, основи управління проектами. Сьогодні чітко визначається стратегія вирішення соціальних проблем, формуються чіткі цілі, напрямки дій та визначаються шляхи реалізації стратегії та їх фінансові рамки.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Соціальну роботу в громаді можна схарактеризувати як: середовище, соціум, в якому працюють соціальні працівники; як головну мету, задля досягнення якої ініціюються і здійснюються зміни; як механізм змін. Виділяють такі базові характеристики соціальної роботи у громаді: локальність і спільність інтересів, наявність взаємозв'язків, солідарності та співтовариств. Задля вирішення соціальних проблем та з метою мобілізації ресурсів, соціальні працівники дотримуються цих феноменів як інструменти у роботі з громадою.

Соціальна робота в територіальній громаді спрямована на задоволення потреб та вирішення як індивідуальних проблем окремих жителів громади, груп, так і самої громади як об'єкта через: залучення до роботи професійного фахівця та активізацію жителів громади; високий рівень кооперації із зовнішніми інституціями та між членами громади; оцінку потреб у соціальних послугах, їх планування і замовлення, моніторинг та оцінку їх якості.

Формулювання цілей статті. Метою нашого дослідження є аналіз та виділення основних ролей фахівця з соціальної роботи та особливості підтримки в територіальній громаді. Відповідно до мети були сформульовані такі завдання: проаналізувати сучасну літературу, ознайомитися з ролями

фахівця з соціальної роботи, виділити актуальні на даний час в територіальній громаді.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням здобутих наукових результатів.

Соціальна робота в територіальній громаді - це діяльність кваліфікованих фахівців, яка веде до задоволення потреб та вирішення проблем клієнтів; залучення, активізацію членів громади до вирішення власних проблем, прийняття управлінських рішень; розподілу наявних ресурсів та залучення нових, необхідних тощо. Особливістю соціальної роботи в територіальній громаді є можливість попередження появи соціальних проблем, профілактики СЖО, що дозволяє зменшити кількість потенційних клієнтів соціального працівника як споживачів соціальних послуг [15]. Соціальні працівники працюють на різних рівнях, використовують знання, вміння і навички не тільки із соціальної роботи, але й із управління, адміністрування, соціології, психології та політології тощо. До основних обов'язків соціального працівника в територіальній громаді можна віднести: збір необхідної інформації, аналіз соціальних проблем, планування діяльності з надання допомоги тим, хто цього потребує; налагодження кооперації; надання кваліфікованої консультативної допомоги, послуг із медіації, реалізацію превентивних заходів, руйнацію стереотипів, деривацію, супровід, підтримку та інформування населення про соціальні послуги [2].

Базові принципи соціальної роботи в громаді: автономність (кожен член громади має право на самовираження і свободу, на власний вибір, власну думку, можливість бути «господарем» свого життя), благодійність і доброзичливість (опирається на цінність добра, його творення для інших, соціальні працівники працюють із клієнтом для того, щоб допомогти йому, наповнити його життя сенсом), соціальної справедливості (у громаді має бути

справедливий розподіл ресурсів, виключене пригноблення і дискримінація по відношенню до членів громади чи окремих груп) [12]. На думку Т. Семигіної, виділяються такі етичні принципи роботи соціальних працівників в громаді: збереження життя (право на існування); чесність (право на достовірну інформацію); конфіденційність (повага до особистого життя); рівний доступ до ресурсів, послуг і можливостей; право на покращення здоров'я, безпечне проживання [7].

Вчені виділяють такі обов'язки соціального працівника:

- а). виявлення громадян, які потребують медичну, правову або побутову допомогу;
- б). інформування громадян про види послуг, які надає соціальна служба;
- в). надання різної соціальної допомоги (придбання та доставка продуктів, одягу й засобів гігієни, одержання рецептів і покупка лікарських препаратів, допомога в прибиранні житла й готуванні їжею, оплата комунальних послуг);
- г). дотримання графіку відвідувань;
- д). ведення звітності [9].

В працях зустрічаються такі компетенції дипломованих фахівців:

- 1). здійснення психологічної та консультативної допомоги;
  - 2). проведення спеціальних тренінгів та навчальних заходів;
  - 3). пропаганда здорового способу життя та активної трудової діяльності;
- сприяння в налагодженні та установці соціальних зв'язків; викладацька, наукова або консультативна діяльності; ведення статистики та профільної аналітики [6, с. 23-30].

Людинолюбство, доброзичливість, терпимість і бажання допомагати — всі ці якості підходять для соціального працівника. Роль фахівця із соціальної роботи передбачає надання професійної допомоги та підтримки людям, які потребують цього через різні життєві обставини. Ці обставини можуть бути

пов'язані з економічними, соціальними, психологічними, фізичними чи емоційними проблемами [3].

Виділяють такі ролі фахівця з соціальної роботи (під час супроводу клієнтів):

1. Оцінка потреб клієнтів: фахівець із соціальної роботи оцінює потреби клієнтів та визначає найбільш прийнятних для них рішень. Це може містити оцінку фінансового стану, медичного забезпечення, наявності житла та інших ресурсів.

2. Професійна орієнтація та планування: спеціаліст допомагає клієнтам визначити свої цілі та планувати шлях до досягнення цих цілей. Це може включати розробку індивідуальних планів пошуку роботи, навчання чи зміни поведінки.

3. Сприяння соціальної інтеграції: спеціаліст допомагає клієнтам отримати доступ до соціальних ресурсів та послуг, таких як освіта, зайнятість, медичні послуги та житло.

4. Робота з сім'ями: спеціаліст із соціальної роботи може працювати з сім'ями з метою запобігання негативним соціальним наслідкам, таким як насильство, знедолення або порушення прав дитини.

5. Надання послуг із захисту прав та інтересів: спеціаліст може допомогти клієнтам захищати свої права та інтереси в різних ситуаціях, таких як розлучення, трудовий конфлікт або звернення до суду.

6. Організація групових програм та заходів: фахівець із соціальної роботи може розробляти та проводити групові програми та заходи, наприклад, семінари з покращення навичок спілкування, групову терапію чи заходи для дитини-сироти.

7. Координація з іншими професіоналами: спеціаліст із соціальної роботи працює в команді з іншими професіоналами, такими як психологи,

лікарі, юристи та соціальні працівники, щоб забезпечити комплексне рішення для клієнта [14].

Важливим аспектом роботи фахівця із соціальної роботи є вміння створювати довірчі відносини з клієнтами та підтримувати їх упродовж усього процесу [5].

У роботі з територіальними громадами фахівець із соціальної роботи виконує такі задачі:

1. Організація та проведення семінарів, тренінгових курсів та інших заходів для розвитку комунікаційних та соціальних навичок громадян.
2. Розробка програм та проектів, спрямованих на підтримку сімей та покращення якості життя у громаді.
3. Організація волонтерських програм та громадських ініціатив, спрямованих на підтримку тих, хто потребує допомоги.
4. Розвиток партнерств між різними територіальними громадами та організаціями для створення сприятливих умов для взаємодії та співпраці.
5. Підтримка соціальної інтеграції та подолання бар'єрів для людей з обмеженнями здоров'я, особливо для осіб з інвалідністю та психологічними проблемами.

З огляду на перелічені завдання та методологічні підходи можна умовно поділити знання та навички, необхідні соціальному працівникові для роботи в громаді, на три сфери:

а). знання поведінки людей та теорії, зокрема теорії соціальної організації та міжособистісної взаємодії – теорії комунікації, організаційні теорії, політичний процес, групова динаміка;

б). практичні методи: техніки втручання - комунікація, інтерв'ювання, фасилітація (допомога у спілкуванні) роботи групи, посередництво й переговори, планування та оцінювання;

в). технічні навички: збирання, перевірка та аналіз даних за допомогою комп'ютерних програм, ведення комп'ютерних баз даних, підготовка інформаційних матеріалів за допомогою комп'ютера, користування Інтернетом та веб-дизайн.

Ролі працівників соціальної сфери у громаді обумовлені змістом діяльності у рамках певної моделі. У трьох моделях Д. Ротмана працівники виконують досить різнопланові ролі – від учителя до агітатора. За А. Гілхріст, ролі працівника в громаді залежать від ключових функцій, а саме, які вони виконують (організатор, захисник прав, розхитувач устрою, вчитель соціальних умінь, радник).

Соціальна підтримка в громаді - це система взаємодопомоги та співпраці між мешканцями, яка допомагає вирішувати проблеми, покращувати якість життя та створювати відчуття спільності. Особливо це актуально в даний час для країни [1, с.23-27].

Основні особливості соціальної підтримки в громаді:

Місцевий характер - базується на взаємовідносинах між сусідами, членами громадських організацій, представниками місцевої влади. Доступність: доступна для всіх членів громади, незалежно від їхнього соціального статусу, віку, статі чи інших характеристик. Різноманітність форм - підтримка може виражатися в різних формах. Матеріальна допомога - грошові кошти, продукти харчування, одяг, медикаменти. Емоційна підтримка: підтримка, співчуття, поради. Інформаційна підтримка: надання інформації про соціальні програми, послуги, можливості. Практична допомога: допомога у догляді за дітьми, хворими, літніми людьми, ремонт квартири, збирання врожаю. Багаторівневість: індивідуальна допомога (допомога від окремих людей). Допомога від громадських організацій - допомога від груп, які об'єднують людей з певними інтересами. Допомога

ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ: НАУКОВІ ЗАПИСКИ

від місцевої влади - допомога від органів місцевого самоврядування. ґазується на довірі та взаємоповазі: важливою умовою ефективної соціальної підтримки є довіра та взаємоповага між членами громади. Сприяє соціально-економічному розвитку: ефективна система соціальної підтримки сприяє соціально-економічному розвитку громади. Приклади соціальної підтримки в громаді:

1. Волонтерська діяльність: допомога хворим, дітям, пенсіонерам, учасникам бойових дій.

2. Громадські ініціативи: створення громадських центрів, організація благодійних заходів.

3. Соціальні програми місцевої влади: допомога сім'ям з дітьми, пенсіонерам, людям з інвалідністю. Важливо розвивати культуру взаємодопомоги та співпраці. Підтримувати громадські організації та ініціативи. Залучати місцеву владу до вирішення соціальних проблем. Працювати над формуванням відчуття спільності та відповідальності за добробут громади.

При плануванні курсу «Соціальна робота в територіальній громаді» ми враховуємо всі можливі пріоритети для нашої держави. Проаналізувавши джерела, ми виділили такі ролі соціального працівника в територіальній громаді:

1. Соціальний адвокат (захист прав і інтересів вразливих верств населення, надання юридичних консультацій і допомоги в оформленні документів, захист від дискримінації та соціального виключення).

2. Психолог і консультант (надання психологічної допомоги в кризових ситуаціях, у разі втрати близьких, або під час переживання стресу, проведення групових і індивідуальних консультацій з різних питань, залучення до програм психосоціальної реабілітації).

3. Організатор і координатор (впровадження та координація соціальних програм в громаді, співпраця з іншими організаціями і інституціями, проведення заходів та акцій для підтримки соціального добробуту).

4. Посередник і міст (створення зв'язків між мешканцями і органами місцевої влади, залучення громадськості до розвитку громади і участі в рішенні соціальних питань, сприяння розвитку громадської активності та інтеграції в громаду).

5. Аналітик і планувальник (збір інформації про соціальні потреби громади та аналіз соціальної ситуації, розробка і впровадження стратегій соціального розвитку громади, моніторинг ефективності соціальних програм і проектів).

6. Інформаційний ресурс (надання інформації про соціальні послуги та програми, які доступні в громаді, інформування про права і можливості, що належать мешканцям громади, створення бази даних про соціальні організації та ресурси).

На нашу думку, соціальний працівник має бути компетентним і відповідальним фахівцем, який розуміє соціальні проблеми громади та має навички їх вирішення, комунікативні навички та вміє працювати в команді, виступає довіреною особою для мешканців громади.

Важливою умовою ефективної роботи соціального працівника є розвиток соціальної роботи в цілому та громади. Ми вважаємо, що для цього потрібно збільшити кількість соціальних працівників та забезпечити їх професійний розвиток. Створити ефективну систему соціальних послуг в громаді. Залучити громадськість до розвитку соціальної роботи та підтримки соціальних проектів. Забезпечити фінансову підтримку соціальних програм і проектів. Розвиток соціальної роботи в територіальній громаді сприяє зміцненню громадського добробуту і створенню умов для повноцінного життя

мешканців. Соціальний працівник відіграє ключову роль у розвитку та підтримці територіальної громади. Його завдання - забезпечувати соціальний добробут мешканців та створювати умови для їхнього повноцінного життя.

Висновки. Таким чином, проблема вивчення питання ролі фахівця в територіальній громаді актуальна. Відбувається універсальна та глобальна тенденція перебудови, повернення до громади в країнах із різним суспільним та економічним становищем. Виникла потреба підготовки висококваліфікованих фахівців в сфері соціальної роботи. Матеріали можуть бути використані під час викладання дисципліни «Соціальна робота в територіальній громаді». Соціальні працівники можуть допомогти в різних аспектах роботи з територіальними громадами, такими як: розвиток та зміцнення соціальної інфраструктури, підтримка економічного розвитку, соціальна інтеграція, розвиток освіти та професійної підготовки, комунікація та співробітництво.

Список використаних джерел

1. Батарейна І.О. Забезпечення якості професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів в умовах воєнного стану. Людинознавчі студії. Серія «Педагогіка». Вип. 16 (48), 2023. Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка. С. 23 - 27.

2. Батарейна І.О. Нові виклики соціальним працівникам в територіальній громаді в умовах сьогодення. Науковий журнал «Інноваційна педагогіка» № 70, 2024 рік URL: <http://innovpedagogy.od.ua/vip70>

3. Батарейна І.О., Мільчевська Г.С. Окремі питання соціально-педагогічної підтримки різних категорій населення в закладах освіти та соціального спрямування. Електронний фаховий журнал «Проблеми сучасних трансформацій». Серія: педагогіка»(2024), (3). URL: <https://doi.org/10.54929/2786-9199-2024-3-01-02>

4. Безпалько О.В. Соціальна робота в громаді: Навчальний посібник. Київ, 2005. 176 с.
5. Бичук І.О., Сокол М.В. Соціальна робота в громаді: методичні рекомендації з дисципліни / І.О.Бичук., Сокол М.В. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 36 с.
6. Головань М.С. Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду Вища освіта України. № 3. 2008. С. 23–30.
7. Семигіна Т.В. Підготовка соціальних працівників для системи охорони здоров'я: міжнародний досвід і можливості для України / Семигіна Т. В. // Завдання держави у забезпеченні ефективної кадрової політики системи охорони здоров'я: матеріали наук.-практ. конф. (Київ, 22 квітня 2015 р.) [заг.ред. Ю. В. Ковбасюк, В. М. Князевич, Н. О. Васюк]. Київ: ДКСЦентр, 2015. С. 126- 128.
8. Семигіна Т.В. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
9. Семигіна Т.В. Робота в громаді: практика й політика. Київ: Видавничий дім «КМ Академія», 2004. 180 с.
10. Слосанська Г. І., Теорія і практика підготовки майбутніх соціальних працівників до роботи у територіальних громадах: дис. д-ра пед. наук: 13.00.05, Тернопіль, 2019, 687 с. URL: http://tnpu.edu.ua/naukova-robota/documentsdownload/d-58-053-03/ Dis_Slozanska.pdf
11. Слосанська Г.І. Соціальна робота в територіальній громаді: теорії, моделі та методи: монографія / за наук.ред.д-ра пед. наук, проф. В. А. Поліщук. Тернопіль: ТНПУ імені В. Гнатюка, 2018. 382 с.
12. Соціальна робота у громадах: методичні рекомендації до самостійної роботи / уклад. Т. В. Петренко. Київ: НАУ, 2013. 52 с.

13. Соціальна робота в Україні: Навчальний посібник. І.Д. Зверева, О.В. Безпалько, С.Я. Харченко та інші., За редакцією: І.Д. Зверевої. К.: ЦНЛ, 2004. 256 с.

14. Файчук О.Л. До питання професійної підготовки майбутніх соціальних працівників. Витоки педагогічної майстерності, 2012. Випуск 10. С. 299–302.

15. Чижикова Г.Ю. «Організація соціальної роботи з сім'ями, які перебувають в складних життєвих обставинах» *X Ювілейна всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Соціально-психологічні особливості професійної діяльності фахівців соціальної сфери: психологічна просвіта в умовах війни»* 23 – 25 травня 2024 року. Київ, 2024.